

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

Затверджую:
Ректор академії, професор
В.І. Аранчій
«12» березня 2018 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ**

**за спеціальністю 051 «Економіка»
ступеня вищої освіти «Магістр» на 2018 рік**

ПОЛТАВА – 2018

Програму підготували викладачі факультету економіки та менеджменту:

Галич О. А.	декан факультету економіки та менеджменту к.е.н., доцент;
Хурдей В. Д.	заступник декана факультету економіки та менеджменту, к.е.н., доцент;
Воронько-Невіднича Т. В.	заступник декана факультету економіки та менеджменту, к.е.н., доцент;
Дивнич О. Д.	голова науково-методичної ради спеціальності «Економіка», доцент кафедри економіки підприємства, к.е.н.;
Самойлик Ю. В.	доцент кафедри економіки підприємства, к.е.н., доцент
Коваленко М. В.	доцент кафедри менеджменту, к.е.н., доцент;

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Економіка» «21» лютого 2018 р. (протокол № 6).

Голова науково-методичної ради _____ к.е.н., доцент О. Д. Дивнич

ВСТУП

Головним завданням фахових вступних випробувань є виявлення у вступників спеціальних знань і практичних навичок з комплексу фахових навчальних дисциплін.

Для вступників за ступенем «Магістр» зі спеціальності 051 «Економіка» цей комплекс включає дисципліни:

- Стратегія підприємства;
- Економіка та організація інноваційної діяльності;
- Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків.

При складанні фахових вступних випробувань вступники повинні показати високу фахову економічну підготовку, вміння вирішувати організаційно-господарські ситуації діяльності підприємства.

Економіст повинен знати:

- законодавство України, що регламентує підприємницьку, господарську, комерційну, виробничу, заготівельно-переробну діяльність;
- нормативні акти Верховної Ради і Уряду України та інші нормативно-методичні матеріали щодо організації та економіко-фінансових основ функціонування підприємства;
- проблеми розвитку ринку аграрної продукції та продовольства і шляхи їх вирішення;
- стратегічні цілі та тактичні прийоми функціонування підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- теоретичні основи, методи і форми організації економічних і правових відносин підприємства;
- методологію і методику комплексного аналізу господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- напрямки та використання резервів підвищення ефективності діяльності підприємства;
- методи і напрямки прогнозування, розробку бізнес-плану.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахові вступні випробування для вступників передбачають виконання тестових завдань, які об'єктивно визначають їх рівень підготовки.

Тестова перевірка знань з дисциплін, які вивчалися на рівні бакалавра. Вона охоплює систему базових тестових завдань закритої форми із запропонованими відповідями.

Тестові завдання закритої форми складаються з двох компонентів:

а) запитальної (змістовної) частини;

б) 4 відповіді.

Ці тести є складовою частиною фахового випробування вступників. Оцінювання здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів (табл. 1).

Таблиця 1

ТАБЛИЦЯ

відповідності тестових балів, отриманих за виконання завдань фахового вступного випробування під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка», рейтинговій оцінці за шкалою 100-200 балів

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав	17	103	34	154
1	не склав	18	106	35	157
2	не склав	19	109	36	160
3	не склав	20	112	37	163
4	не склав	21	115	38	166
5	не склав	22	118	39	169
6	не склав	23	121	40	172
7	не склав	24	124	41	175
8	не склав	25	127	42	178
9	не склав	26	130	43	181
10	не склав	27	133	44	184
11	не склав	28	136	45	187
12	не склав	29	139	46	190
13	не склав	30	142	47	193
14	не склав	31	145	48	196
15	не склав	32	148	49	199
16	100	33	151	50	200

Для кожного вступника передбачається 50 тестових завдань. По кожному завданню передбачається 4 варіанти відповіді, з яких вступник повинен вибрати вірну. Максимальна кількість балів, які вступник може набрати за виконання тестових завдань становить 200 балів.

Приймальна комісія допускає до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання вступників за ступенем вищої освіти «Магістр» вступників, які при складанні фахового вступного випробування отримали не менше 100 балів.

Тривалість вступного випробування – 1 година.

ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ В РОЗРІЗІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ДИСЦИПЛІНА «СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА»

Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, еволюція, концепції

Підприємство як відкрита економічна система. Завдання підприємства як відкритої системи у ринкових умовах. Еволюція поняття стратегії. Визначення стратегії як економічної категорії. Етапи розвитку підприємства у межах стратегічної моделі. Класифікація стратегій.

Підходи до опрацювання стратегії. Можливості, які дозволяє реалізувати стратегія на рівні підприємства. Принципи формування стратегічної моделі. Особливості стратегічних управлінських рішень, що покладаються в основу опрацювання моделі стратегії та її практичної реалізації.

Сутність стратегічних перетворень на підприємстві. Альтернативи інтенсивного зростання підприємства. Інфраструктурне забезпечення опрацювання стратегічної моделі.

Тема 2. Визначення місії та цілей підприємства

Визначення місії підприємства. Образ, кредо, їх роль у формуванні місії підприємства. Організаційна (корпоративна) культура, чинники, що на неї впливають. Ешпрідська модель місії підприємства (за Е. Кемпбелом).

Значення місії для підприємства. Основні аспекти, що мають відображення у місії підприємства. Чинники, що впливають на формування місії підприємства (за Ф. Котлером).

Корпоративна культура. Її види. Взаємозв'язок корпоративної культури, цілей та місії підприємства. Визначення цілей підприємства. Класифікація цілей підприємства. Чинники, що враховуються при формуванні цілей.

Характеристичні риси цілей підприємства. Групи цілей, передбачені місією (фінансові та стратегічні). Вимоги до цілей. Особливості відносин між цілями. Можливості розв'язання конфліктів цілей. Функції цілей.

Етапи процесу визначення цілей. «Дерево цілей», вимоги до його побудови. Носії інтересів, що мають вплив на формування цілей підприємства.

Тема 3. Стратегічний контекст підприємства

Організаційний розвиток. Напрями реструктуризації сучасних підприємств. Прояви можливостей стратегії. Ознаки недостатнього обґрунтованої стратегії. Ключові характеристики стратегії. Індикатори стратегічних досягнень. Напрями аналізу внутрішнього середовища економічної системи.

Характерні можливі зміни економічної системи, що можуть бути закладеними у стратегічну модель. Чинники, що впливають на зміну організаційної структури підприємства. Проблеми формування організаційної культури підприємства. Завдання управління реалізацією стратегії.

Навчання персоналу, його ключові моменти. Альтернативна вартість, критерій Паретто-ефективності. Опір змінам: сутність, причини, методи боротьби.

Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища

Поняття зовнішнього середовища. Чинники, що визначають складність зовнішнього середовища. Характеристика чинників мікросередовища. Характеристика чинників макросередовища. Найбільш поширені моделі зовнішнього середовища економічної системи. Етапи проведення аналізу зовнішнього середовища.

Схема аналізу зовнішнього середовища. Характеристика економічного механізму виникнення кризового стану. Сканування, його основні напрямки та інструментарій. Методичні матеріали для здійснення сканування. Моніторинг зовнішнього середовища.

Прогнозування зовнішнього середовища. PEST – аналіз. SWOT – аналіз. Метод «5×5». Метод «Перелік з 4^х питань».

Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства

Сутність стратегічного потенціалу. Класифікація елементів стратегічного потенціалу. Принципи використання стратегічного потенціалу. Класифікація внутрішньовиробничих резервів підприємства. Класифікація ресурсів підприємства. Характеристика ресурсів підприємства як сукупності можливостей досягнення цілей економічної системи. Відмінності тактичного і стратегічного планування. Кроки, які необхідно здійснити при плануванні з метою досягнення стратегічних цілей підприємства. Методика оцінки стратегічного потенціалу. Ефект синергії

Тема 6. Стратегії бізнесу

Гарвардська модель аналізу стратегічного потенціалу підприємства. Принципи діагностики стану підприємства у конкурентному середовищі. Алгоритм діагностики стану підприємства у конкурентному середовищі.

Оцінка маркетингової позиції підприємства. Схема оцінки конкурентних позицій підприємства. Сутність господарського ризику. Класифікація господарських ризиків.

Завдання створення стратегічної бази підприємства. Поняття стратегії бізнесу (за А.А.Томпсоном та А.Дж.Стріклендом). Чинники, що впливають на опрацювання стратегії бізнесу. Правила вибору стратегії за умов ризику (за І.Ансоффом). Характеристика найбільш розповсюджених стратегій бізнесу.

Сучасні моделі підприємства (мережеподібні, оболонкові, віртуальні, вертикальні (високі), горизонтальні (пласкі), едхократичні, партисипативні, гнучкі).

Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства

Поняття терміну «диверсифікації». Форми диверсифікації. Диверсифікація як інструмент використання переваг підприємства. Диверсифікація як організаційно-економічний чинник зростання ефективності виробництва. Збуджувальні мотиви здійснення диверсифікації. Мотиви для обґрунтування необхідності диверсифікації.

Наукові гіпотези диверсифікації. Джерела диверсифікаційних процесів. Сутність стратегії диверсифікації. Основні чинники, що зумовлюють вибір стратегії диверсифікації.

Різновиди стратегії диверсифікації. Аналіз рівня диверсифікації

підприємства, його показники (за Р.Румельтом). Вимір диверсифікації (сутнісний та просторовий), їх характеристика.

Асортимент. Номенклатура. Особливості диверсифікації аграрних підприємств

Тема 8. Стратегія зовнішнього розвитку підприємства

Зовнішньоекономічна діяльність як форма господарської діяльності підприємства. Стимули розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Цілі створення (з іншими державами) підприємств. Види спеціальних економічних зон. Інноваційна інфраструктура.

Цілі вивезення капіталу за кордон. Основні переваги іноземного інвестування. Інвестиційний клімат. Венчурний капітал.

Основні чинники, що враховуються при виході підприємства на закордонний ринок. Особливості міжнародних ринків.

Аспекти, що визначають необхідність стратегій зовнішнього середовища. Етапи процесу формування стратегії зовнішнього розвитку. Типи стратегій зовнішнього розвитку.

Типи конкурентів на міжнародних ринках. Стратегічні альянси (союзи). Зміст діяльності стратегічних альянсів. Принципи, необхідні для досягнення найкращих результатів від стратегічного альянсу. Притулки прибутку. Критичні ринки.

Тема 9. Корпоративна стратегія підприємства

Поняття і сутність корпоративної стратегії. Основні елементи, що формують корпоративну стратегію.

Критерії механізму створення корпоративної стратегії. Агресивність стратегії. Основні завдання, що вирішуються у процесі опрацювання моделі корпоративної стратегії. Етапи опрацювання моделі корпоративної стратегії. Джерела інформації для опрацювання моделі корпоративної стратегії. Різновиди корпоративної стратегії. Дії, що застосовуються при опрацюванні корпоративної стратегії диверсифікованого підприємства.

Підходи до опрацювання корпоративної стратегії (за М.Портером). Стратегічний аналіз. Індукція. Дедукція. Бенчмаркінг. Кластерний аналіз. Дисперсійний аналіз. Теорія ігор як метод опрацювання моделі корпоративної стратегії.

Тема 10. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства

Критерії вибору стратегічних рішень. Етапи вибору стратегії. Характеристика окремих матричних методів. Чинники привабливості ринку та стратегічного стану бізнесу. Характеристика стратегії підприємства на стадії впровадження та зростання життєвого циклу товару. Основні стратегії підприємства для стадії зростання і зрілості товару. Стратегії підприємства на стадії насичення ринку певним товаром. Стратегії для стадії спаду попиту на товар. Поняття сценарію. Роль сценарію в опрацюванні моделі корпоративної стратегії. Методологічні прийоми для опрацювання сценарію. Послідовність та правила опрацювання сценарію.

Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі

Результати діагностики як основа визначення можливих стратегій розвитку підприємства. Сутність методичного підходу щодо формування раціональної основи визначення стратегічних альтернатив розвитку підприємства. Стратегічні альтернативи. Ранжування стратегічних проблем підприємства.

Ключові чинники аналізу проблеми реалізації стратегічних задумів. Стратегічний вибір. Стратегічні альтернативи для малих, середніх та великих підприємств.

Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії підприємства

Системний аналіз як основа декомпонування цілей економічної системи. Послідовні аспекти декомпонування стратегічної мети економічної системи. Декомпонування стратегії підприємства, проблеми, які воно вирішує. Етапи декомпонування стратегії підприємства. Типи програм декомпонування стратегії підприємства.

Основні методи здійснення декомпонування стратегії підприємства. Роль інформації у здійсненні декомпонування корпоративної стратегії підприємства. Інформаційні фільтри, їх характеристика. Модель стратегічної інформації. Інжинирінг, його сутність та значення для декомпонування корпоративної стратегії підприємства.

Основні види послуг, що надаються у ході інжинирінгу. Контролінг, його зміст і види. Тактичний контролінг, його головні завдання. Стратегічний контролінг, його головні завдання. Експертні методи у процесі декомпонування стратегії.

Тема 13. Загальна характеристика функціональної стратегії

Сутність функціональних стратегій та їх призначення. Типи та взаємозв'язок між функціональними стратегіями. Процес вибору функціональної стратегії. Чинники, що впливають на формування функціональних стратегій. Матриця вибору функціональних стратегій. Проблеми, які вирішуються при формуванні функціональних стратегій. Місце стратегій у системі планів підприємства. Специфічні характеристики функціональних стратегій. Загальні характеристики функціональних стратегій. Контроль за реалізацією функціональних стратегій. Елементи функціональних стратегій. Сутність безпеки бізнесу. Основні елементи якості бізнесу.

Тема 14. Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства

Функціональні сфери діяльності підприємства. Елементи функціональних стратегій, що враховують функціональні сфери діяльності підприємства. Стратегічні аспекти дослідження функціональних сфер діяльності підприємства. Альтернативи, які необхідно враховувати при аналізі функціональних сфер діяльності підприємства. Складові виробничої програми підприємства. Складові маркетингової стратегії. Елементи фінансової стратегії. Кадрова стратегія. Різновиди інноваційної стратегії. Призначення стратегії соціального розвитку. Механізм аналізу внутрішнього середовища підприємства. Сутність стратегічного балансу підприємства.

Тема 15. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні

Сталий розвиток економіки у контексті. Концепції сталого розвитку суспільства (1992р., Ріо-де-Жанейро). Концепція управління, її сутність. Стратегічне управління. Характерні риси концепції стратегічного управління. Основні чинники, що впливають на формування характерних рис системи стратегічного управління. Мета стратегічного управління. Цільовий підхід та цільове управління. Чинники, що зумовлюють новий зміст концепції стратегічного управління. Основні сучасні напрями стратегічного управління. Основні принципи сучасного стратегічного управління. Проблеми стратегічного управління. Переваги стратегічного управління. Функції вищого керівництва при опрацюванні моделі стратегічної поведінки підприємства на ринку. Державні програми розвитку окремих галузей економіки.

Рекомендована література:

1. Азоев Г.Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика / Г.Л. Азоев. – М.: Центр экономики и маркетинга, 1996. – 208 с.
2. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф / Пер. с англ. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
3. Антошкіна Л.І. Стратегічний менеджмент. Курс лекцій : навч. посіб. / Л. І. Антошкіна, В. І. Амелькін. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. – 288 с.
4. Афанасьєв М.В. Стратегія підприємства: Навч.-метод. посібник / М.В. Афанасьєв, Г.О. Селезньова / Харківський національний економічний ун-т. – Х. : ВД «НЖЕК», 2007. – 272 с.
5. Балабанова Л. В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: стратегічний підхід / Л. В. Балабанова, В.В. Холод ; Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2006. – 294 с.
6. Березін О.В. Стратегія підприємства: навчальний посібник / О.В. Березін, М.Г. Безпарточний. – К.: Ліра-К, 2010. – 224 с.
7. Виханский О.С. Стратегическое управление. / О.С. Виханский. – М.: Издательство МГУ, 1995. – 483 с.
8. Волков В.В. Стратегічний аграрний і природоохоронний менеджмент / В.В. Волков та ін. – К. : МП Леся, 2009. – 112 с.
9. Волков В.В. Стратегічний підприємницький менеджмент / В. В. Волков та ін. – К. : 2006. – 39 с.
10. Галушка З.І. Стратегічний менеджмент : навч.-метод. посіб.: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З.І. Галушка, І.Ф. Комарницький; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2006. – 248 с.
11. Гордієнко П.Л. Стратегічний аналіз: Навчальний посібник. / П.Л. Гордієнко. – К.: Алерта, 2006. – 404 с.
12. Іванов Ю.Б. Стратегія підприємства: підручн. для студ. ВНЗ / Ю. Б. Іванов та ін.; Харківський національний економічний ун-т. – Х. : ВД «НЖЕК», 2009. – 560 с.

13. Ігнат'єва І.А. Стратегічний менеджмент: теорія, методологія, практика / І.А. Ігнат'єва; Київський національний ун-т технологій та дизайну. – К. : Знання України, 2005. – 250 с.
14. Клівець П.Г. Стратегія підприємства: Навч. посіб. / П.Г. Клівець. – К.: Академвидав, 2007. – 320 с.
15. Мартиненко М.М. Стратегічний менеджмент: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. М. Мартиненко, І. А. Ігнат'єва. – К. : Каравела, 2006. – 320 с.
16. Минчинська І.В. Стратегія підприємства: курс лекцій / І.В. Минчинська; Державна податкова адміністрація України, Національна академія держ. податкової служби України. – Ірпінь : 2006. – 314 с.
17. Міщенко А.П. Стратегічне управління: Навчальний посібник. А.П. Міщенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 336 с.
18. Оберемчук В.Ф. Стратегія підприємства : короткий курс лекцій / В. Ф. Оберемчук; Міжрегіональна академія управління персоналом. – К. : МАУП, 2000. – 127 с.
19. Портер М.Е. Конкурентная стратегия. Методика анализа отраслей и конкурентов / М. Портер / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 454 с.
20. Самойлик Ю.В. Стратегія підприємства: [методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни] / О.В. Березін, Ю.В. Самойлик. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 112 с.
21. Самойлик Ю.В. Стратегія підприємства: [методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни та виконання контрольної роботи] / О.В. Березін, Ю.В. Самойлик. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 60 с.
22. Самойлик Ю.В. Стратегія підприємства: [методичні рекомендації щодо виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань] / О.В. Березін, Ю.В. Самойлик. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 40 с.
23. Самойлик Ю.В. Стратегія підприємства: [методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни] / Ю.В. Самойлик. – Полтава: РВВ ПДАА, 2012. – 316 с.
24. Савченко В.Д. Стратегія підприємства : навч.посіб. / В.Д. Савченко та ін. ; Харківський національний аграрний ун-т ім. В.В.Докучаєва. – Х., 2004. – 206 с.
25. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: Підручник. / М.Г. Саєнко. – Тернопіль: «Економічна думка». – 2006. – 390 с.
26. Селезньова Г.О. Стратегія підприємства: навч. посібник / Г.О. Селезньова; Харківський національний економічний ун-т. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 240 с.
27. Скібіцький О.М. Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник / О.М. Скібіцький. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
28. Сладкевич В.П. Стратегічний менеджмент організацій : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Сладкевич ; Міжрегіональна академія управління персоналом. – К.: Персонал, 2008. – 495 с.
29. Стратегія підприємства : зб. тестових завдань з курсу для студ. спец. «Економіка підприємства» / уклад. О. І. Ковтун; Укоопспілка, Львівська

комерційна академія. – Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2005. – 132 с.

30. Тищенко О.М. Стратегія підприємства: конспект лекцій / О. М. Тищенко, Т. М. Чечетова-Терашвілі, О.В. Ревенко; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 144 с.

ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів

Поняття новини, нововведення, інновації, інноваційного процесу. Сфера інноваційної діяльності. Основні етапи (наука, дослідження, розроблення, виробництво, використання) та стадії (наука – техніка – виробництво) інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу. Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів.

Система класифікації інновацій. Практичне значення класифікації інновацій. Виокремлення інновацій за такими ознаками: характер діяльності, технологічні параметри, галузево-функціональний вид діяльності, місце в системі, причини виникнення. Типи інновацій: продуктова, технологічна, сировинна, організаційна, збутова, інфраструктурна. Функції інновацій: базова, поліпшуюча, псевдоінновація.

Життєвий цикл інновацій. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття інноваційного циклу. Фази життєвого циклу інновацій. Інноваційний ланцюг. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на життєвий цикл інновацій.

Тема 2. Теоретичні засади та сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки

Еволюція інноваційної теорії. Визначення інновацій за Й. Шумпетером. Інноваційні теорії економічного розвитку. Теорія «довгих хвиль» М. Кондратьєва. Роль інновацій в еволюції економічної системи.

Місце та роль інновацій у системі господарювання. Вплив інноваційних процесів на розвиток виробництва. Зарубіжний досвід упровадження інновацій. Інноваційні суспільства. Японський досвід використання технологічних змін. Науково-технічні індикатори Південної Кореї. Інноваційні процеси і командно-адміністративна система управління економікою.

Сучасні світові тенденції розвитку інновацій. Особливості інноваційних процесів в умовах ринкової економіки. Наукомісткість сучасного виробництва. Монополія чи конкуренція в інноваційному процесі? Тенденції інноваційної активності в Україні.

Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності

Інструменти державної підтримки інноваційної діяльності. Мікроекономічні причини необхідності державної підтримки інноваторів. Класифікація інструментів державної підтримки інновацій. Політика оподаткування інноваторів. Прискорена амортизація як метод регулювання

оновлення виробництва. Сфери застосування державного впливу на інноваційні процеси. Прямі та непрямі методи сприяння розвитку інноваційної діяльності з боку держави. Підтримка державою малого бізнесу як чинник інноваційної політики.

Правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Інтелектуальний продукт. Теоретичні передумови авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Види і типи об'єктів інтелектуальної власності. Промислова власність. Об'єкти промислової власності. Патент як засіб охорони об'єктів промислової власності.

Тема 4. Інноваційна політика підприємства

Сутність та складові елементи інноваційної політики підприємства. Змістовна характеристика інноваційної політики. Місце інноваційної політики підприємства в загальній стратегії розвитку. Складові елементи інноваційної політики підприємства. Чинники впливу на формування інноваційної політики підприємства.

Розроблення інноваційної стратегії. Зв'язок інноваційної стратегії підприємства з загальною стратегією розвитку. Принципи її формування та впровадження. Стратегічний план підприємства, його розділи. Елементи стратегічного вибору: генеральна мета, основні цілі, стратегії, завдання і програми.

Види інноваційних стратегій та їх співвідношення. Наступальна, захисна, імітаційна, залежна, традиційна, «за нагодою» стратегії та їх сутність. Співвідношення різних типів інноваційних стратегій. Процес впровадження інноваційних стратегій. Умови та методи реалізації стратегій.

Тема 5. Управління інноваційними процесами

Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами інноваційної діяльності. Функції управління інноваційною діяльністю. Організація управління інноваційною діяльністю. Особливості організації управління дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій.

Сутність оперативного менеджменту інноваційної діяльності та її контролю. Проблеми та завдання оперативного менеджменту на всіх стадіях життєвого циклу інновацій. Інформаційна база та її ефективне використання.

Роль організаційних структур в управлінні інноваційними процесами. Особливості організаційних структур управління інноваційною діяльністю (лінійно-функціональні, матричні, дивізійні, штабні). Принципи та етапи процесу побудови організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Обґрунтування вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю на стадіях життєвого циклу інновацій.

Тема 6. Управління інноваційним розвитком підприємства

Економічні передумови управління інноваційним розвитком підприємства. Аспекти розвитку підприємства. Інноваційна стратегія як ефективний засіб управління розвитком підприємства. Особливості управління пошуком (формуванням) цільових ринків для інноваційного розвитку господарюючих суб'єктів.

Концепція управління інноваційним розвитком підприємств. Два типи

ринкових стратегій функціонування господарюючого суб'єкта: стабілізаційні і розвиваючі. Шляхи розвитку суб'єктів господарської діяльності й економіки країни: екстенсивний, інтенсивний науково-технічний, інноваційний науково-технічний. Принципи функціонування підприємства, що стало на інноваційний шлях розвитку. Структура методів, що застосовуються на макрорівні управління інноваційним розвитком господарюючих суб'єктів, та регулюючих механізмів. Функції управління інноваційним розвитком на мікрорівні.

Структура організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємства. Система прогнозування і планування розвитку. Складові системи мотивації: мотивація підприємництва, мотиви розвитку виробництва, мотивація праці, мотивація споживання. Система організації.

Тема 7. Організаційні форми інноваційної діяльності

Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. Інноваційне підприємство як суб'єкт господарювання. Інституційні форми інноваційного підприємства. Види підприємств, які беруть участь в інноваційних процесах (малі підприємства – обслуговуючі підприємства, проектні бригади, інжинірингові підприємства). Специфіка венчурного бізнесу. Інноваційні підприємства в Україні.

Організаційні форми інтеграції науки та виробництва. Зв'язок інновацій, досліджень та виробництва. Формування та функціонування нових організаційних структур: науково-технологічні парки, науково-промислові консорціуми, технополіси, підприємства-інкубатори, стратегічні альянси. Форми технологічної кооперації.

Тема 8. Особливості створення інновацій і формування попиту на них

Сутність попиту на інновації та засоби його відображення. Попит як один з чинників формування інновацій. Напрями аналізу попиту. Закон попиту. Табличне, графічне та аналітичне зображення попиту.

Умови, за яких інновація стає товаром. Формування попиту на інновації. Засоби ідентифікації продукції. Три групи нового товару. Інноваційна продукція. Система планування та організація створення нового товару (роботи, послуги). Етапи планування. Генерація ідей. Перевірка концепції. Пробний маркетинг.

Чинники попиту на інновації. Види попиту. Особливості чинників попиту на нововведення. Внутрішні чинники попиту. Зовнішні чинники попиту. Види попиту (потенційний, негативний, прихований, повноцінний, нерегулярний та ін.). Вплив чинників на зміну попиту на нову продукцію.

Тема 9. Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності

Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства. Вивчення споживачів товару-інновації. Аналіз умов конкуренції і рівня науково-технічного потенціалу підприємства. Вивчення товару-новації. Джерела інформації для розроблення нових продуктів.

Джерела інноваційних можливостей за П. Друкером. Несподівані події для підприємства чи галузі. Невідповідність фактичної реальності уявленням

про неї. Інновація, викликана потребою технологічного процесу. Зміни у сприйняттях та значеннях. Нові знання.

Патентний пошук. Галузеві та тематичні показники. Тематичний пошук. Нумераційний пошук. Іменний (фірмовий) пошук. Процес формування блоків підготовки і оброблення вихідної інформації.

Тема 10. Фінансування інноваційної діяльності

Характеристика різних видів фінансування інноваційних процесів. Внутрішні та зовнішні джерела фінансування. Обґрунтування конкретних джерел фінансування інноваційних процесів та врахування ризиків, які можуть виникнути під час фінансування.

Причини виникнення та використання ризикового (венчурного) фінансування. Засоби страхування, які використовують ризикові інвестори. Переваги та недоліки венчурного фінансування.

Необхідність лізингового фінансування інноваційної діяльності. Функції лізингу. Об'єкти лізингу. Види лізингу. Переваги та недоліки лізингового фінансування. Склад лізингових платежів.

Тема 11. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства

Техніка і технологія як складові техніко-технологічної бази підприємства. Еволюційна та революційна форми НТП. Технологія. Типи технологій за рівнем їх мінливості: стабільна технологія, плідотворна технологія, мінлива технологія. Поєднання життєвих циклів попиту, технології та товару за різних типів технології. Відмінності між виробничими технологіями і технологіями обслуговування.

Технічний розвиток і показники технічного рівня підприємства. Форми технічного розвитку підприємства. Основні показники технічного рівня підприємства: ступінь технічної оснащеності праці; рівень прогресивності технології; рівень механізації та автоматизації виробництва; технічний рівень устаткування.

Відтворення і вдосконалення техніко-технологічної бази підприємства. Підтримання технічного рівня виробництва. Коефіцієнт економічної ефективності капітального ремонту об'єкта. Коефіцієнта ефективності витрат на капітальний ремонт і модернізацію. Розроблення і впровадження нових технологічних процесів. Етапи технічної підготовки виробництва. Особливості та переваги лізингу в оновленні технічної бази підприємства.

Тема 12. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація

Сутність інноваційних проектів та їх зміст. Основні елементи інноваційного проекту. Учасники інноваційного проекту. Підтримуючі структури проекту. Класифікація інноваційних проектів. Етапи здійснення інноваційного проекту. Принципи управління інноваційними проектами.

Зміст і етапи розробки концепції інноваційного проекту. Методи генерування і формування інноваційної ідеї. Структуризація інноваційного проекту. Побудова «дерева цілей». Види невизначеності й інвестиційних ризиків.

Система планів інноваційного проекту. Продуктово-тематичний план інноваційного проекту. Об'ємно-календарний план інноваційного проекту.

методи сіткового планування й управління (СПУ). Техніко-економічний (ресурсний) план. Завдання складання бюджету інноваційного проекту. Способи фінансування інноваційного проекту. Бізнес-план інноваційного проекту.

Тема 13. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства

Принципи оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів. Об'єкт вимірювання ефективності. Два види ефекту: мікроекономічний та макроекономічний підхід.

Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів. Термін окупності. Облікова норма прибутку. Процес дисконтування. Показник чистої теперішньої вартості. Індекс прибутковості. Внутрішня норма прибутковості.

Соціальні результати, які оцінюються економічною мірою. Показники соціально-економічного ефекту. Правило тотожності корисного результату при соціально-економічному оцінювання. Класифікація та правила визначення суми економічних збитків.

Тема 14. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності

Маркетингові дослідження інноваційного попиту. Критерії вибору ринків збуту продукції. Маркетингова стратегія завоювання ринку збуту продукції. Матриця Хамела-Прахалада. структурні складові інноваційного маркетингу.

Обмін науково-технічними досягненнями та різними об'єктами інтелектуальної власності. Горизонтальний трансферт інтелектуальної власності. Вертикальний трансферт інтелектуальної власності. Форми, з допомогою яких можна придбати результати інтелектуальної діяльності на світових ринках. Зміст і рівні «технологічної піраміди».

Етапи комерціалізації інтелектуальної власності. Способи комерціалізації інтелектуальної власності. Ліцензування як спосіб комерціалізації інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії (франшиза). Лізинг.

Рекомендована література:

1. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія / Л. Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
2. Богоявленська Ю. В. Проектний аналіз: навчальний посібник / Ю. В. Богоявленська. – К.: Кондор, 2006. – 336 с.
3. Боровский А. Б. Управление инновациями. Учебное пособие / А. Б. Боровский. – Симферополь, 1997.
4. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник / В. О. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2003. – 440 с.
5. Власова А. М. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник / А. М. Власова. – К.: ЦУЛ, 1997. – 92 с.
6. Волков О. І. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / За ред. О. І. Волкова, М. П. Денисенка. – К.: Професіонал, 2004. – 960 с.
7. Герасимчук В. Г. Розвиток підприємства: діагностика, стратегія, ефективність / В. Г. Герасимчук. – К.: Вища школа, 1995. – 167 с.

8. Гринев В. Ф. Инновационный менеджмент: учебное пособие / В. Ф. Гринев. – К.: МАУП, 2000. – 144 с.
9. Завлин П. Н. Оценка эффективности инноваций / П. Н. завлин. – СПб.: Бизнес-Пресса, 1998.
10. Ільчук М. М. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу / М. М. Ільчук. – К.: Вища школа, 2002. – 398 с.
11. Йохна М. В. Економіка і організація інноваційної діяльності: підручник / М. В. Йохна, В. В. Стадник. – К.: Академія, 2005.
12. Круш П. В. Внутрішній економічний механізм підприємства / П. В. Круш. – К.: ЦУЛ, 2008. – 206 с.
13. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2007. – 400 с.
14. Павленко І. А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2004.
15. Тарасюк Г. М. Управління проектами: навчальний посібник / Г. М. Тарасюк. – К.: Каравела, 2004. – 125 с.
16. Турило А. М. Управління витратами підприємства / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило. – К.: ЦНЛ, 2006. – 120 с.
17. Тянь Р. Б. Управління проектами: підручник / Р. Б. Тянь. – К.: ЦУЛ, 2003. – 223 с.
18. Фатхутдинов Р. А. Стратегический менеджмент: Учебное пособие / Р. А. Фатхутдинов. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. – 304 с.
19. Царенко О. М. Економічний аналіз: навчальний посібник. – Суми: Університетська книга, 2006. – 326 с.
20. Циглик І. І. Економіка й організація інноваційної діяльності: навчальний посібник / І. І. Циглик. – К.: ЦНЛ, 2004.
21. Швиданенко Г. О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: Монографія / Г. О. Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2002. – 192 с.
22. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: Навчальний посібник / З. Є. Шершньова, С. В. Оборська. – К.: КНЕУ, 1999.

ДИСЦИПЛІНА «ОБҐРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ І ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ»

Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень

Поняття господарських рішень та їхні ознаки. Сутність господарських рішень. Класифікація господарських рішень. Вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення.

Способи формалізації та реалізації господарських рішень. Визначення оптимальних форм подання та реалізації господарських рішень.

Якість господарських рішень. Основні параметри та показники якісного рішення. Умови забезпечення якості господарського рішення.

Тема 2. Технологія прийняття рішень господарської діяльності

Необхідність прийняття господарських рішень. Процес прийняття рішень та його елементи. Етапи та процедури процесу прийняття рішень. Стили прийняття рішень. Основні способи прийняття рішень.

Корисні структурні схеми для прийняття рішень. Методи, що використовуються для формалізації моделей прийняття господарських рішень.

Характер прийняття господарських рішень. Класична, поведінкова та ірраціональна моделі прийняття рішень. Основні чинники, що впливають на прийняття рішення. Умови прийняття господарських рішень залежно від ступеня визначеності інформації. Ранжирування умов прийняття рішень. Контроль за процесом виконання господарських рішень. Характеристика видів контролю.

Закони й закономірності, що впливають на прийняття рішень. Загальні закони управління людиною. Закон інерційності людських систем. Закони зв'язку з зовнішнім середовищем. Соціально-психологічні та біопсихічні закони.

Тема 3. Методичні основи підготовки господарських рішень

Методи розроблення господарських рішень. Аналітичні, статистичні та математичні методи. Експертні методи та межі їх застосування. Види експертних оцінок. Сутність евристичного програмування та його різновиди. Евристичні методи групової та індивідуальної роботи. Ділові й організаційно-діяльнісні ігри. Метод сценаріїв. Сутність і види методу «дерево цілей».

Обґрунтування господарських рішень. Методичні основи обґрунтування господарських рішень. Підходи до обґрунтування й вибору господарських рішень. Комплексний підхід до обґрунтування господарських рішень.

Прогнозування та аналіз господарських рішень. Основні завдання прогнозування. Головні принципи прогнозування господарських рішень. Сутність та принципи аналізу господарських рішень. Методи аналізу господарських рішень та їхній інструментарій. Сфери застосування методів та інструментів прийняття господарських рішень.

Тема 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності

Обґрунтування господарських рішень як процес підкріплення переконливими доказами відповідності передбачуваного рішення заданим критеріям та реальним обмеженням.

Наукова обґрунтованість рішень та їх оптимальність, фактори їх формування. Методи обґрунтування рішення. Наближений переліку запитань, що сприяють правильному обґрунтуванню рішень.

Вибір критеріїв оцінювання та підходи до обґрунтування та вибору рішень. Побудова комплексних методик обґрунтування рішень.

Види ефективності господарських рішень. Умови та перешкоди прийняття ефективного рішення. Принципи оцінювання ефективності господарських рішень.

Тема 5. Прогноз та аналіз господарських рішень

Мета та основні завдання прогнозування. Ключові принципи прогнозування господарських рішень та їх характеристика. Основні джерела інформації для прогнозування. Умови успіху прогнозування.

Комплекс методів і прийомів прогнозування. Кількісні та якісні методи прогнозування. Функціональний аналіз, теорія рядів, теорія екстраполяції та інтерполяції, теорія ймовірності, математична статистика, теорія випадкових функцій і випадкових процесів, кореляційний аналіз, теорія розпізнавання образів, методи експертних оцінок, думка журі (усереднення думок експертів у релевантних сферах), моделі очікування споживача (опитування клієнтів).

Сутність і принципи аналізу господарських рішень. Математичні методи аналізу та особливості їх застосування. Оптимізаційні та неоптимізаційні задачі. Інструментарій методів аналізу.

Тема 6. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності

Особливості функціонування підприємств за умов невизначеності. Вплив чинників зовнішнього середовища на діяльність суб'єктів господарювання, як основна причина невизначеності.

Сутність невизначеності та основні причини її появи. Видова класифікація невизначеності. Статистична, нестатистична, повна визначеність, повна та часткова невизначеність, людська, технічна, соціальна невизначеність.

Урахування чинника невизначеності в управлінні підприємством і засоби її зниження.

Тема 7. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності

Критерії (правила) обґрунтування господарських рішень в умовах невизначеності та їхня характеристика. Чиста та мішана стратегія вибору рішень. Критерій Вальда, правило максимакс, критерій Севіджа, правило Гурвіца, особливості їх використання.

Матриця прибутків і матриця витрат, особливості їхньої побудови, умови застосування.

Тема 8. Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень

Проблема раціонального вибору. Корисність: поняття, одиниці виміру та функції. Теорія корисності в системі процесів прийняття рішень.

Аксіоми раціональної поведінки., їх характеристика. Аксіоми повноти, транзитивності, неперервності, незалежності, нерівних ймовірностей, складеної лотереї.

Лотерея, її детермінований еквівалент, премія за ризик та страхова сума. Умови схильності, несхильності, байдужості до ризику. Приклади функцій корисності. Методика побудови функції корисності.

Тема 9. Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень

Ризик у діяльності суб'єкта господарювання. Сутнісна характеристика ризику. Ризик як економічна категорія. Господарський ризик. Ризик і невизначеність. Основні риси та причини виникнення підприємницького ризику. Чинники впливу на ступінь ризику. Функції ризику в підприємницькій діяльності.

Класифікація підприємницьких ризиків. Характеристика підприємницьких ризиків за сферою їхнього походження, ступенем впливу на

результати діяльності підприємств, ступенем об'єктивності та суб'єктивності рішень, чисельністю суб'єктів ризику, джерелом виникнення, видами діяльності підприємства, ступенем належності до підприємницької діяльності, належністю до країни функціонування суб'єкта господарювання, рівнем виникнення, сферою походження, причинами виникнення, ступенем обґрунтованості прийняття ризику, ступенем системності, відповідністю допустимим межах, ознакою реалізації, адекватністю часу ухвалення рішення про реагування на реалізовані ризики, масштабами впливу або за сферою охоплення, можливістю прогнозування, частотою виникнення, можливістю запобігання.

Тема 10. Критерії прийняття господарських рішень за умов ризику

Обґрунтування господарських рішень в умовах ризику. Характеристика критеріїв прийняття рішень за умов ризику. Правило Байєса (критерій математичного сподівання), критерій середнього значення і стандартного відхилення, критерій Бернуллі, Лапласа, Гурвіца.

Особливості прийняття рішень у конфліктних ситуаціях. Сутність теорії ігор. Система понять теорії ігор. Чиста та змішана стратегії.

Тема 11. Прийняття рішень у конфліктних ситуаціях

Ситуація конфлікту як невід'ємна складова ринкового середовища. Її зміст та причини виникнення у ринковому середовищі. Приклади основних конфліктних ситуацій: «бойові» дії, біржові угоди, різні види виробництва в умовах конкуренції, угоди на фондовому ринку, спортивні змагання, змагання, ігри.

Теорія ігор: поняття, мета. Математична модель конфлікту, сторони у конфлікті та результат гри. Правила гри. Хід гри та його види. Стратегія гравця та оптимальна стратегія. Платіжна матриця або матрицею виграшів як відображення гри.

Сідлова точка як розв'язок матричної гри.

Тема 12. Обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень за умов ризику

Інвестиційні рішення та критерій ефективності їх прийняття. Критерії обґрунтування рішень під час прийняття (вибору) інвестиційного проекту. Врахування ризику при обґрунтуванні ставки дисконтування. Коефіцієнт систематичного ризику. Опціональний критерій прийняття рішень. Систематичний ризик і очікувана дохідність компанії.

Сутність фінансових рішень. Портфелі Г. Марковіца і Р. Тобіна. Теорія оптимального портфеля. Формування оптимального портфеля з обмеженої кількості цінних паперів.

Тема 13. Якісне та кількісне оцінювання підприємницьких ризиків

Сутність кількісного та якісного аналізу підприємницького ризику.

Якісний аналіз підприємницьких ризиків. Характеристика основних зон ризику. Причини виникнення основних видів господарських ризиків.

Сутність політичних ризиків та їхній вплив на поведінку суб'єктів господарювання. Оцінювання ступеня політичного ризику за методикою Всесвітнього Банку. Соціальні ризики як наслідок соціального напруження, їх

передбачення та вплив на діяльність підприємств. Характеристика адміністративно-законодавчих ризиків. Ризики, що виникають у результаті невирішеності проблем щодо забезпечення прав власності, та причини їх виникнення. Сутність податкових ризиків та їх урахування в підприємницькій діяльності. Виробничі ризики. Джерела ризиків НДДКР, безпосередньо виробничих і постачальницьких ризиків. Причини та різновиди транспортних ризиків. Комерційні ризики. Джерела виникнення безпосередньо реалізаційних ризиків; ризиків взаємодії з контрагентами та партнерами в процесі організації продажу продукції (послуг); ризиків непередбаченої конкуренції. Фінансові ризики. Причини виникнення ризиків, пов'язаних з укладенням капіталу (інвестиційні ризики); ризиків незабезпечення господарської діяльності необхідним фінансуванням; ризиків, пов'язаних з купівельною спроможністю грошей; ризиків не передбачення витрат і перевищення кошторису витрат на виробництво. Кількісний аналіз підприємницьких ризиків. Імовірні втрати у процесі здійснення підприємницької діяльності. Ступінь ризику. Система показників абсолютного та відносного вимірювання ризику. Крива ризику та процес її побудови.

Методи кількісного оцінювання ризиків. Переваги й недоліки основних методів кількісного оцінювання підприємницьких ризиків. Методи оцінювання ризикованості інвестиційних проектів. Переваги й недоліки методів кількісного оцінювання ризику інвестиційних проектів. Аналіз варіабельності прибутку.

Тема 14. Основи ризик-менеджменту

Необхідність управління ризиками господарської діяльності. Сутність ризик-менеджменту. Структурна схема ризик-менеджменту. Функції керованої та керуючої підсистем управління ризиками. Відділ з управління підприємницькими ризиками. Процес управління ризиками господарської діяльності на підприємстві та характеристика його етапів.

Тема 15. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику

Основні напрями й методи впливу на ступінь ризику господарювання. Уникнення та компенсація ризику. Збереження та передавання ризику. Хеджування та страхування ризиків. Методи зниження ступеня ризику. Характеристика диверсифікації діяльності підприємства. Модуль «імовірність виникнення втрат/рівень збитків» для пошуку рішення щодо оптимізації ступеня ризику.

Рекомендована література:

1. Андрейчикова А.Н. Неопределенность как источник возникновения риска экономической деятельности / А.Н. Андрейчикова. // Академ. огляд. – 2002. – № 1. – с. 71 – 75.
2. Балджи М. Д. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: [навч. посіб.] / М.Д. Балджи, В.А. Карпов, А.І. Ковальов. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 670 с.
3. Бланк И.А. Управление финансовыми рисками / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2005. – 600 с.
4. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень:

- [навч. посіб.] / В.А. Василенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2002. – 420 с.
5. Вітлінський В. В. Моделювання економіки: навч. посіб. / В. В. Вітлінський. – К.: КНЕУ, 2003. – 408 с.
6. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: [навч. посіб.] / Л.І. Донець. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
7. Економічний ризик: методи оцінки та управління: [навч. посіб.] / За заг. ред. Т.А. Васильєвої, Я.М. Кривич. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 208 с.
8. Івченко І.Ю. Економічні ризики: [навч. посіб. для вищ. навч. закл.] / І.Ю. Івченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 300 с.
9. Івченко І. Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій: [навч. посіб.] / І.Ю. Івченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 344 с.
10. Клименко С.М. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризику / С. М. Клименко, О.С. Дубова. – К.: КНЕУ, 2004. – 272 с.
11. Ковальчук Н.П. Економічні ризики: класифікація, принципи і способи оцінювання / Н.П. Ковальчук // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 10. – с. 31–37.
12. Кривов'язюк І. В. Процес прийняття господарських рішень та його вплив на ефективність діяльності підприємства: [електронний ресурс] / І.В. Кривов'язюк, А.І. Пахольчук // Ефективна економіка. – 2013. – № 4. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1962>.
13. Кучеренко В.Р. Економічний ризик та методи його вимірювання: [навч. посіб.] / В.Р. Кучеренко, В.А. Карпов, А.В. Карпов. – Одеса: ОНЕУ, 2011. – 200 с.
14. Мацеха Д.С. Обмежена раціональність в прийнятті управлінських рішень / Д. С. Мацеха, С. А. Бурій // Вісник ХНУ. – 2010. – № 3. – Т. 1. – С. 122–124.
15. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: [навч. посіб.] / За заг. ред. Донець Л.І. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 472 с.
16. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: [навч. посіб.] / Т.С. Клебанова, О.В. Мілов, С.В. Мілевський та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 262 с.
17. Петруня Ю.Є. Прийняття управлінських рішень: Навчальний посібник / Ю. Є. Петруня. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.
18. Підприємницька діяльність: стратегія економічного розвитку: [наук.-метод. вид.] / За ред. А.В. Чупіса. – Суми: Довкілля, 2001. – 336 с.
19. Світлична Т.І. Конспект лекцій з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» (для студентів 4 курсу денної і 5 курсу заочної форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства») / Т.І. Світлична. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 111 с.
20. Терехух А. А. Концептуальні засади формування господарських рішень / А.А. Терехух // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 3(105). – с. 179 – 186.

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	3
Критерії оцінки фахового вступного випробування	4
Зміст фахового вступного випробування в розрізі навчальних дисциплін	6
Дисципліна «Стратегія підприємства»	6
Дисципліна «Економіка та організація інноваційної діяльності»	12
Дисципліна «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків»	17